

עין משפט נר מצוה
א א מיי' פיה' מהל' אקורי צילא הליו' סמג לאון קול טושיע יידי' סיי קלא סעיי' א ועיש' כהנהיה': ב ב ג שם כהני': ג ד מיי' פיי' שם הל' נט ו עיש' סמג שם טושיע' יידי' סיי קל פטיק' מהל': ד ה מיי' שם הל' לג ועיש' טושיע' שם פטיק' מט': ה ו ז מיי' שם הליו' ועיש' טושיע' שם פטיק' יי':

תום' הרא"ש

האשה, במזונקת, פרש"י אבל עומדת אי אפשר לה לזנק וקשה לפירושו דא"כ ליפלוג ביושבת בין מונקת לשוותת דהוי רבוחא טפי לאבסומעינ' דאפי' יושבת טמאה בשוותת. וי"ל טמאה בשוותת פסוק ליה דאין צריך לפרש בשוותת משום דכל עומדת שוותת אינ' לרבוחא דר' יוסי וקשה דאפי' בעומדת ושוותת מטהר, מהיה נראה לפרש דעומדת אפשר לה לזנק והי"פ דסוגיא דאפי' שוועתין יושבת נמי ניבא מי רגלים הדור למקור ואיתויה דם, דסיד' דמתניתין איירי בכל ענין בין במזונקת בין בשוותת חילקך פריך כי היכי דעומדת טמאה כהדא לריעותא במה שאין נפתח שויעלו ממיה רגליה לצאת כהדא אלא נעצרין שם ואיכא למימר הדורו למקור ואיתויה דם. אע"ג דאיכא חדא לטיבוחא דמונקת יושבת נמי תתא טמאה היכא דשוותת כיון דאיכא חדא לריעותא ומשני כולה מתניתין מיירי במזונקת ותתי' לטיבוחא בעינ' חילקך עומדת אע"ג דמונקת טמאה דאין רחמה נפתח ויושבת נמי אי שוותת טמאה ותא דלא מפליג ביושבת לטמא היכא דלא זינקא דניחא ליה טפי לאבסומעינ' דעומדת טמאה אע"ג דזינקא: **דילמא** בחר דתמו מיא אתו דם. אין לפרש שאחר שכלו מימי רגליה אתא דמה כי אורחיה מן המקור דאיכ' בשעה ויושבת נמי לפרוך דילמא אתא דם מן המקור כי אורחיה כשאר אשה שהיא רואה אלא דאי פשיטא ליה מרלא חזיא קודם שהתחילה לעשות צרכיה אלא אחרי כן האי דם לא ממילא אתא כי"א ע"י מי רגלים ופשיטא למקור וחביאו הדים עמהם והכי פריך אפי' מונקת דילמא בחר דפסקה מלזנק בעינא דסייעי מיא שאינ' באין עוד בגבורה אלא שותתין הדור למקור ואיתויה דם: וכן אור ליה ר' אבא לקולא הלכה כר' יוסי. וי"מ לקלא שם גברא הוא משום דקשיא להו אמאי איצטריך ליה למימר לקולא ממיילא דיעינן דר' יוסי הוא דמיקל. וגו"ל לפרש לקולא בכל מקום שהוא מיקל דלא חימא דוקא בסיפא דאיכא ספק ספיקא אלא אפי' ברישא דחדא ספיקא אורי כותיה: **מרלא** קתני ר"מ ור' יוסי מטהרין. ותימה אי מטמא אי"כ ליתני בסיפא ר"מ ור"ש מטמאין. וי"ל משום דר"ש מטמא אפי' באשה יושבת כדאמרין בסמוך: **ותניא** כוותיה דר' יוחנן איש ואשה וכו'. הקשה ר' מאיר דילמא הכא ביושבין איירי ובהא מורי ר"ל דר"מ מטהר וכי"א אי ביושבים מאי אידיא איש ואשה דהוי ספק ספיקא אפי'

נמו:

האשה, מאי שנא עומדת דאמר הדור מי רגלי' למקור ואיתיה דם. פרש"י כריש פירקין דלעיל דאידי דדחיק לה עלמא דמעומד השמינה ולא יכלה לעזור הדור מי רגלים למקור ואיתיה דם יושבת נמי לימא הדור מי רגלים להשחא נמי דחיק לה עלמא ומשני במזונקת מקלחת כיון דנפיק כי אורחיה לא דחיק לה ולא הדור מי רגלים למקור ^(א) דאין דרך לדס מקור ללאט עס מי רגלים אצל שותמת אידי דמוקמה אנפשה איכא למימר הדור כאילו עומדת אצל עומדת אי אפשר לה לזנק ופריך מונקת נמי נהי דלא הדור למקור מיכו מאן לימא לן דבהדי מי רגלים אמתא דנימא ודאי לאו ממקור הוא דאתא כיון דאתו כדהי מי רגלים אלא ממקום מי רגלים כלא ומכה יש כה דלמא בחר דתמו מיא אמתא דם ממקור ולא ממיי רגלים ע"כ לשון רש"י וקשה על מה שפי' דעומדת אי עומדת לא ליתני אלא יושבת וליפלוג בין מונקת לשותמת ויש ליישב פ"ה דנקט עומדת משום דפסיקא ליה לעלוס שותמת היא אי נמי משום ר' יוסי נקט לה דלפי' בעומדת שאין רחמה נפתח מטהר ועוד יש לומר דעומדת שפיר אפשר לה לזנק והמקשה היה סבור דמתניתין איירי בכל ענין בין בשותמת בין בזונק ולהכי פריך מאי שנא עומדת דטמאה משום חדא ריעותא דאין רחמה נפתח אע"ג דמונקת יושבת נמי תתא טמאה היכא דשוותת ומשני דכלהי איירי דיוקא במזונקת והא דלא מפליג ביושבת גופה וליתני דטמאה בשותמת משום דזעי לאבסומעינ' דעומדת טמאה היא אפי' מונקת ועוד י"ל דהמקשה סבר דאיירי מתני' בשותמת דצמזנקת אפי' עומדת טהורה דליכא למימר הדור האויל ומזונקת ולהכי פריך יושבת כיון דשותמת ואיכא חדא לריעותא ומשני דאיירי במזונקת ואפילו הכי עומדת טמאה דאיכא למימר הדור כו' ובעינן תרמי לטיבוחא:

דלמא בחר דתמו מיא.

פירוש אפילו במזונקת דלמא בחר שהניחה מלזנק ושותמת הדור למקור ואפי' דם אצל על פי' הקונטרס דפי' דללחר שכלו מי רגלים אמתא דם כי אורחא קשה דאס כן כשעה שמזונקת נמי לפרוך דילמא כה דם כדרכו כשאר אשה שהיא רואה אלא ודאי פשיטא ליה מדלא חזיא קודם עשיית צרכיה או אחר כך אס כן הדס לאו ממילא אמתא אלא על ידי מי רגלים שחזרו למקור ואמתא דם ושמת כשעת זינוק אי אפשר לדס לנא כדרכו שמחמת הזינוק נסתם המעיין של דם: **ובן אורי** ד"ה **רבי אבא** דקלא. נראה דקלא שם מכס אצל ל"ג לקולא דמה לו להזכירו:

מרלא קאמר ר' מאיר ור' יוסי מטהרין. ואפ"ת אדרבה

מדלא קאמר רבי מאיר ורבי שמעון מטמאין שמע מינה שרבי מאיר מטהר וי"ל דלא הוה מזי למיתני הכי

דהא מסיק דחוקת דמיס מן האשה ומהא מסיק דחוקת דמיס יושבים

האשה שהיא עושה פרק תשיעי נדה

האשה, אס עומדת. מפרש בגמרא: **לרביהן**. מי רגלים: ר' יוסי מטהר. דהא אפי' באשה גרידתא מטהר דליכא אלא חד ספק ספק כה מן המקור ספק כה ממקום מי רגלים וכ"ש הכא דדלמא מאיש אמו. ובגמרא פרכין השתא כחד ספק מטהר כתרי ספקי מיציעיא: **גב' צמונקת**.

מקלחת דכיון דנפק בקילוח כי אורחא לא דחיקא ולא הדור מי רגלים למקור ואין דרך דם מקור ללאט עס מי רגלים אצל שותמת אידי דמוקמה אנפשה הוא ואיכא למימר הדור כאילו עומדת אצל עומדת אי אפשר לה לזנק: **מונקת**. ^(א) נהי נמי דלא הדור למקור מיהו מאן לימא לן דבהדי מי רגלים אמתא דנימא ודאי לאו ממקור הוא מדאתא כדהי מי רגלים אלא ממקום מי רגלים ^(ב) ומכה יש כה: **דלמא בחר דתמו מיא אמתא דם**. ממקור ולא מחמת מי רגלים: **וכן אורי** ליה לקלא. שם אדם שהזנך לדכר: **איש ואשה עומדין מאי אמר כה ר' מאיר**.

דמטמא כאשה עומדת הכא איכא ספק ספקא להקל דלמא מאיש אחי ואפילו אס תמזי לומר דמינה אמתא דלמא לא הדור מי רגלים למקור וממקום מכה כה: **היא היא**. כי היכי דמטמא ר' מאיר באשה לחודה הכי נמי מטמא כאיש ואשה עומדין: **כחד ספקא מיציעיא**. ולמה ליה לפלוגי ר"מ כרישא לאבסומעינ' כסיפא ר"מ מטמא דלשתמעו תרוייהו: **דיעבד**. כגון שנתעסקה כטהרות אצל לכתחלה אומרין לה אל תתעסקי: **קמ"ל** ממשנה ימירתא דלא אלטריך דלפי' לכתחלה קאמר: **אשה**. לחודה יושבת ועושה צרכיה ונמלא דם כספל: **מה לי א"ר שמעון**. מי אמרי' כי א"ר שמעון בעומדת דכיון דעומדת אפי' איכא איש כדהי מטמא דכיון דלמר ר"ש חוקת דמיס מן האשה אין כאן ספק ספקא אצל יושבת ודאי דמקום מי רגלים אמתא ותולה כמכה: **איש ואשה יושבין מה לי אמר ר"ש**. מי אמרי' כי אמר מתני' בעומדין ואלימא ליה עומדת דלפי' כתרי ספקי מטמא וכרייתא נמי דמטמא ר"ש ביושבת משום דליכא איש כדהי אצל הכא דתרתיה קולול יושבת ואיש כדהי לא: **ס"פ**.

מדקתני חוקת אלמא לא מספקא דם כאיש כלל: **בתנאי'** **השאיילה** חלוקה לנכריס או לנדס. ואחר כך לבשתה היא ומלאה עליה כחם: הכי זו סולא כה. וטהורה דכיון דנדה היא לא מקלקלה לה מידי וגכריה נמי טמאה ותילא כה. אצל ישראלית טהורה ששאלה חלוק מחזירתה טהורה ואחר כך לבשתה מחזירתה שתינן טמאות כדקתני שלש נשים כו' דכיון דאי תליא כה מקלקלה לה מאי חזית דמקלקלה לה להך טפי מהך: **של אבן**. שאינו מקבל עומאה. וספסל דרישא כשל עץ דרזאי ליטמא כמושב הזז והנדה: **אין מקבל כחמים**. כלומר לא גזרו על כחמים. טעמא דרבי נחמיה מפרש בגמרא [ע:]: **גב' אמר רב** בנכרית

דהא מסיק דחוקת דמיס יושבים ואשה יושבים ורבי מאיר מטהר אפילו באשה יושבת:

מסורת הש"ס

(א) [לעיל די: ט:]: ט [בשרית ס. ושי"א]: א [לעיל ג:ח:].

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה מונקת נמי נהי דלא פליג: (ב) בא"ד מי רגלים באו ומכה: (ג) תוש' ד"ה האשה וכו' למקור ואין דרך:

מוסף רש"י
האשה שהיא עושה צרכיה. מטילה מים (ועי' יד). אס עומדת טמאה. דכיון דדמוק' היא, הדור מי רגלים למקור ואיתיה דם, ואס יושבת טהורה. דממקום מי רגלים הוא כה ואין טמא אלא דם המקור (שו"ט) נמכה יש לה ממקום מי רגלים שאין דרך דם נדה ללאט עס מי רגלים (יעי' ע"ה). כה דהיתרא עדיף ליה. טוב לו להשמיטעו כה דכתי' דמקור, שהא סומך על שמועוה ואינו יולא להאיך, אכל כה האוסקין אינ' ראיין, שהכל יסולין להחמיר ואפילו כדכר המומר (ביצה ב.). אינו מקבל כחמים. לא האוסקין חממים גזרת כחם אלא על דבר המקבל עומאה (יעי' ע"ה).

תום' הרא"ש (המשך)
אשה לחודה יושבת מטהר ר'. מאיר דילמא להודיעך כחוד דר"ש איצטריך ^(א) דכבר שמעינן ליה ממתניתין דאפי' באיש ואשה מטמא כדדייק לקמן ממתניתין. ועי'ל דמסתמא כה דר"מ ור' יוסי דאתא לאבסומעינ' דהוי כה דהיתרא וכח דהויכחא: אשה יושבת מה לי א"ר שמעון ואי' דנפשוט דאפי' ביושבת מטמא מרלא תנא ר"ש מטמא כהדי ר"מ וי"ל דאיבעיא ליה אליבא דר' יוחנן דאמר דר"מ מטהר כסיפא אפי' בעומדת. ותימה לר' יוחנן נמי תפשוט אי ר"ש מטהר ביושבת א"כ ליתני נמי ר"ש ^(ב) כהדי ר"מ וי"ל דעירפא איתיה ליה מבריתא:

תום' הרא"ש (המשך)
אשה לחודה יושבת מטהר ר'. מאיר דילמא להודיעך כחוד דר"ש איצטריך ^(א) דכבר שמעינן ליה ממתניתין דאפי' באיש ואשה מטמא כדדייק לקמן ממתניתין. ועי'ל דמסתמא כה דר"מ ור' יוסי דאתא לאבסומעינ' דהוי כה דהיתרא וכח דהויכחא: אשה יושבת מה לי א"ר שמעון ואי' דנפשוט דאפי' ביושבת מטמא מרלא תנא ר"ש מטמא כהדי ר"מ וי"ל דאיבעיא ליה אליבא דר' יוחנן דאמר דר"מ מטהר כסיפא אפי' בעומדת. ותימה לר' יוחנן נמי תפשוט אי ר"ש מטהר ביושבת א"כ ליתני נמי ר"ש ^(ב) כהדי ר"מ וי"ל דעירפא איתיה ליה מבריתא:

(א) גי' וי"ל דלריש לא אינצריך דכבר שמעינן וכו'.
(ב) נראה דר"ל דמתי' ליתני כרישא כדהי ר"מ.